

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ОВОЛОДІННЯ СТРАТЕГІЯМИ ПОСЕРЕДНИЦТВА У КУРСІ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ “ПРАВО”

Романюк С.М., канд. філос. наук, Малєєва Т.Є.

Юридична практика за останні роки стала міжнародною, тому для юриста необхідно розуміти інформацію і говорити на іноземній мові, володіти юридичною іноземною мовою наче рідною мовою, знати правову культуру як невід’ємну частину культури цієї країни.

Оволодінню стратегіями посередництва (перекладу) слід приділяти значну увагу у курсі навчання іноземної мови за спеціальністю “Право”. Згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (ЗЄР), з Програмою з англійської мови для професійного спілкування (ESP) і з Міжнародною системою тестування англійської мови (IELTS) ця спеціальність передбачає “складну мовну поведінку” і рівень володіння “досвідчений користувач”. Посередництво не включено окремо до навчальних цілей програм і практикумів з іноземних мов Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого.

Посередницькі вміння є необхідними там, де “користувач мови покликаний не виражати свої власні думки, а просто діяти як посередник між співрозмовниками, неспроможними зрозуміти один одного безпосередньо.” (ЗЄР, 2001 р., стор. 87). Посередництво охоплює такі види діяльності як усний та письмовий переклад, включаючи резюмування та переказ текстів мовою, що вивчається і т.п. Це потребує від користувача відповідного рівня лінгвістичної, соціокультурної і професійної комунікативної компетенції, які розвиваються в інтегрований спосіб відповідно до мовної поведінки, яка є специфічною для сфер і ситуацій, пов’язаних із навчанням та спеціалізацією “Право”.

Здійснюючи посередницьку діяльність, користувач намагається адекватно передати на рідній мові зміст англійського речення (тексту), а не елементи його форми. Граматичне оформлення юридичного тексту не є само по собі об’єктом посередницької діяльності. Однак, це жодним чином не зменшує важливості граматичних аспектів перекладу для діяльності юриста, який у межах своїх професійних завдань

повинен використовувати іноземну мову. Розуміння тексту неможливо також без розуміння лексичних елементів, на значення яких впливають такі фактори: граматичне оформлення; академічні та/або професійні сфери і ситуації, в яких вони вживаються; відношення слова до загального контексту; організація змісту; особливості жанру та стилю і таке інше. Зміст будь-якого сегменту мовлення передається не тільки певним набором значущих лексичних елементів (з загальноновживаної й фахової, “правової”, сфер), але й, насамперед, тими відносинами, в яких ці елементи перебувають між собою. Такі зв’язки, як відомо, оформляються граматичними засобами, які, таким чином, служать визначальним фактором змісту будь-якого сегменту мовлення. Крім того, граматичні форми і конструкції виражають певне значення, яке тісно переплітається з лексичним значенням слів і є невід’ємним компонентом загального змісту. Отже, для адекватної передачі цього змісту юристу необхідно враховувати граматичне значення форм і конструкцій, які існують в іноземній мові. Завдання ускладнюється тією обставиною, що у реченні більшість граматичних явищ можуть виконувати, з одного боку, лише формальні функції, які не впливають безпосередньо на переклад, а з іншого боку, важливі змістові функції, котрі мають бути відображені у перекладі. Є ще одна обставина. Зазвичай, не філолог, у нашому випадку юрист, не звертає уваги на значущість граматичних форм і конструкцій, що часто призводить до повного або часткового порушення змісту будь-якого сегменту мовлення, і навіть, зрештою, до неадекватного розуміння всієї значеннєвої конструкції.

Таким чином, у межах курсу іноземної мови за спеціальністю “Право” необхідно, щоб майбутній юрист оволодів стратегіями подолання лексичних і граматичних труднощів посередництва за темами, що є особливо актуальними для майбутньої роботи фахівця в галузі права.